

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інформаційних технологій
Кафедра комп'ютерної інженерії та інформаційних систем

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна Програмування

Освітньо-професійна програма Комп'ютерна інженерія та програмування

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Савенко Олег Станіславович
Профайл викладача	http://kiis.khmn.u.edu.ua/personnel/savenko-oleg-stanislovovych/
E-mail викладача(ів)	savenko_oleg_st@ukr.net
Контактний телефон	заповнюється за домовленістю
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=555
Навчальний рік	2024-2025
Консультації	Очні: середа, 6-а пара, 1-108; п'ятниця, 6-а пара, 1-108; онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Форма семестрового контролю			
			Кредити ЄКТС	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, в т.ч. РС	Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття						
ОД	1	1	8	240	119	34	51	34		121			+	
ОД	1	2	6	180	72		36	36		108	+		+	
Разом			14	420	191	34	87	70		229	1		1	

Анотація дисципліни

В дисципліні планується освоєння студентами матеріалу з основ програмування, визначення для вирішення задачі технології програмування, мови, системи програмування, інструментального середовища, здійснення функціональної та об'єктної декомпозиції програми відповідно до обраної технології програмування, виконання розробки коду програми, виправлення синтаксичних та семантичних помилок та рефакторинг коду, налагоджування та тестування програми, програмування динамічних структур даних, оброблення виключень.

Дисципліна викладається для студентів денної форми навчання спеціальностей галузі інформаційних технологій. При викладанні дисципліни використовуються активні і творчі форми проведення занять. Завдання дисципліни передбачає надання студентам знань про алгоритмізацію та її використання для розв'язування практичних задач, навчити програмувати мовою C/C++.

Пререквізити: вища математика; дискретна математика; **кореквізити:** об'єктно-орієнтоване програмування, структури даних і алгоритми.

Мета дисципліни: 1) формування компетентностей, необхідних для абстрактного мислення, аналізу та синтезу при здійсненні алгоритмізації та програмуванні; 2) розвиток у студентів фахового стилю мислення з алгоритмізації; 3) надання знань з теорії алгоритмів та конструкцій мов програмування (на прикладі мови C), необхідних для подальшого вивчення спеціальних дисциплін та для практичної інженерної діяльності; 4) вироблення у студентів вміння використовувати набуті знання при розробці програм.

Завдання дисципліни. Надати студентам знання про алгоритмізацію та її використання для розв'язування практичних задач, навчити програмувати мовою C/C++.

Очікувані результати навчання.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен оволодіти знаннями про основи алгоритмізації та програмування, складати алгоритми та програмувати їх з використанням мови C/C++, парадигми програмування, фундаментальні структури даних, структурне програмування, конструкції мов програмування, рекурсію, програмування динамічних структур даних, алгоритми та структури даних; обробку стандартних і нестандартних виключень, моделювати, проектувати та розробляти алгоритми, оцінювати їх складність; планувати та ефективно організувати роботу при складанні програм мовою C.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Осіній семестр

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Тема лабораторної роботи*	Самостійна робота студентів		
				Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6	7
1	Вступ. Інформаційні технології Вступ. Інформація та її подання. Двійкова арифметика. Літ. [15, С.14-40]	Лінійні алгоритми.	Вступ до робототехніки. Lego Mindstorms EV3. Прямолінійний рух, повороти, розворот на місці та зупинка. Програмування лінійних алгоритмів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №1 та практичної роботи №1. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №1.	7	[15, С.14-40]
2	Вступ. Комп'ютерні системи Загальна структура комп'ютера. Комп'ютерні системи та їх складові. Прикладне програмне забезпечення. Системне програмне забезпечення. Парадигми	Лінійні алгоритми.	Знайомство з набором датчиків в Lego Mindstorms EV3. Керуючі структури.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №2 та практичної роботи №2. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №2.	7	[15, С.14-40]

	програмування. Літ. [15, С.14-40]					
3	Алгоритми та їх властивості. Основні поняття Алгоритми і алгоритмізація. Поняття алгоритму. Алгоритми та їх властивості. Поняття про алгоритми та їх властивості. Властивості алгоритму. Метод покрокової деталізації. Форми подання алгоритмів. Літ. [3, С.12-27]	Розгалужені алгоритми.		Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №3 та практичної роботи №3. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №3.	7	[3, С.12-27]
4	Алгоритми та їх властивості. Типи алгоритмів Запис алгоритму у вигляді блок-схем. Приклади. Базові алгоритмічні структури. Слідування. Розгалуження. Повторення. Приклади. Типи основних структур алгоритмів. Поняття програми. Літ. [3, С.12-27]	Розгалужені алгоритми.	Знайомство з масивами в LEGO Mindstorms EV3. Зв'язок роботів через Bluetooth.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №3 та практичної роботи №4. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №3.	7	[3, С.12-27]
5	Введення в С Вступ до мови програмування С. Алфавіт та словник мови. Ідентифікатори. Базові типи даних. Модифікатори типів. Літ. [1, С.7-18; 2, С. 6-12; 5-14]	Програмування циклічних алгоритмів.	Основи проведення змагань роботів LEGO Mindstorms EV3.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №4 та практичної роботи №5. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №4.	7	[1, С.7-18; 2, С. 6-12; 5-14]
6	Структура програми мови С Константи. Префіксна та суфіксна форми. Вирази та операції. Десятькове, вісімкове та шістнадцятькове представлення. Ідентифікатори. Ключові слова. Коментарі. Стандарти мови С.	Програмування циклічних алгоритмів.	Лінійні алгоритми. Реалізація мовою С.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №5 та практичної роботи №6. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №5.	7	[1, С.7-18; 2, С. 13-20; 5-14]

	Літ. [1, С.7-18; 2, С. 13-20; 5-14]					
7	Структура програми мови С. Стандартні функції Структура програми мови Паскаль. Прототипи функцій. Директиви для включення вмісту файлів. Основні засоби введення-виведення. Специфікації виведення функцій. Введення даних з використанням стандартних функцій. Літ. [1, С.19-30; 2, С. 27-48; 5-14]	Масиви. Робота з одним ірними масивами.		Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №6 та практичної роботи №7. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №6.	7	[1, С.19-30; 2, С. 27-48; 5-14]
8	Загальні відомості про оператори Загальні відомості про оператори. Складений оператор. Порожній оператор. Вирази. Знак операції. Типи арифметичних операцій. Пріоритет операцій. Літ. [1, С.31-111; 2, С. 17-26; 5-14]	Масиви. Робота з одним ірними масивами.	Розгалужені алгоритми. Реалізація мовою С.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №6 та практичної роботи №8. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №6.	7	[1, С.31-111; 2, С. 17-26; 5-14]
9	Загальні відомості про оператори Оператор розгалуження, його форми. Логічні операції. Складені оператори присвоювання. Операція вибору за умовою. Літ. [1, С.85-111; 2, С. 17-27; 5-14]	Двовимірні масиви.	Програмування циклічних алгоритмів. Реалізація мовою С.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №7 та практичної роботи №9. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №7.	7	[1, С.85-111; 2, С. 17-27; 5-14]
10	Загальні відомості про оператори Використання коми. Оператори циклу. Оператор з параметром та його особливості. Оператори циклу-поки та циклу-до, їх відмінності.	Двовимірні масиви.	Масиви. Робота з одноірними масивами. Реалізація мовою С.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №8 та практичної роботи №10. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №8.	7	[1, С.85-111; 2, С. 17-27; 4-14]

	Літ. [1, С.85-111; 2, С. 17-27; 4-14]					
1	2	3	4	5	6	7
11	Функції в мові C Оголошення і визначення функцій. Аргументи, параметри, приклади. Передача параметрів за значенням та за посиланням. Повернення з функції та повернення значень. Арифметичні функції. Рекурсія. Рекурсивні виклики. Пряма та непряма рекурсії. Основні принципи структурного програмування. Різні типи функцій. Літ. [1, С.183-234; 2, С. 27-47; 4-14]	Функції.		Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №9 та практичної роботи №11. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №9.	7	[1, С.183-234; 2, С. 27-47; 4-14]
12	Масиви Опис масивів. Масиви елементів. Оголошення масивів. Доступ до компонентів масиву, одно- і n-мірні масиви. Приклади. Методи сортування та пошуку. Обчислювальна складність алгоритмів. Літ. [1, С.125-140; 2, С. 29; 3, С.44-59, 105-117; 4-14]	Функції.	Двомірні масиви. Реалізація мовою C.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №10 та практичної роботи №12. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №10.	7	[1, С.125-140; 2, С. 29; 3, С.44-59, 105-117; 4-14]
13	Рядки Рядки. Поняття та оголошення. Індеси елементів рядка. Об'єднання рядків. Порівняння рядків. Введення – виведення рядків. Інші функції для обробки рядків. Приклади. Літ. [1, С.141-163; 2, С. 52-53; 4-14]	Рядки.	Функції. Реалізація мовою C.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи 10 та практичної роботи №13. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №10.	7	[1, С.141-163; 2, С. 52-53; 4-14]
14	Файли Файли. Визначення. Типи файлів. Загальні правила для всіх	Рядки.	Рядки. Реалізація мовою C.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи	7	[1, С.311-362; 2, С. 54-60; 4-14]

	типів файлів. Текстові файли. Алгоритм створення текстового файлу, читання, запис, дозапис в текстовий файл. Особливості застосування стандартних функцій і процедур при роботі з файлами. Літ. [1, С.311-362; 2, С. 54-60; 4-14]			№11 та практичної роботи №14. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №11.		
15	Вказівники. Поняття вказівників. Створення вказівників. Оголошення вказівників. Вказівники і типи змінних. Вказівники і масиви. Передача масивів в функції. Динамічні структури даних. Літ. [1, С.112-124; 2, С. 34-35; 4-14]	Потоки та файли. Робота з текстовими файлами. Структури.		Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №11 та практичної роботи №15. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №11.	7	[1, С.112-124; 2, С. 34-35; 4-14]
16	Структури, об'єднання і нестандартні типи даних. Найпростіші структури. Складні структури. Масиви структур. Літ. [1, С.112-124; 2, С. 30-31; 4-14]	Потоки та файли. Робота з текстовими файлами. Структури.	Потоки та файли. Робота з текстовими файлами. Їх реалізація мовою С.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №12 та практичної роботи №16. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №12.	8	[1, С.112-124; 2, С. 30-31; 4-14]
17	Додаткові відомості про вказівники Вказівники на вказівники. Відмінність динамічних даних від статичних. Стек, черга, двійкове дерево. Літ. [1, С.246-295; 2, С. 35; 4-14]	Підсумкове заняття.	Підсумкове заняття.	Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до практичної роботи №17.	8	[1, С.246-295; 2, С. 35; 4-14]

Примітка: * Лекції, практичні і лабораторні заняття проводяться по дві години; послідовність проведення занять визначається розкладом (може не відповідати нумерованим тижням)

Весняний семестр

№ тижня	Тема лекції*	Тема практичного заняття*	Тема лабораторної роботи*	Самостійна робота студентів		
				Зміст	Год.	Література
1	2	3	4	5	6	7
1		Бінарні файли.	Бінарні файли. Реалізація мовою С.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №1 та практичної роботи №1. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №1.	6	[1, С.311-362; 2, С. 54-60; 4-14]
2		Бінарні файли.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №1 та практичної роботи №2. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №1.	6	[1, С.311-362; 2, С. 54-60; 4-14]
3		Динамічні структури даних. Однозв'язні списки.	Динамічні структури даних. Однозв'язні та двозв'язні списки.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №2 та практичної роботи №3. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №2.	6	[1, С.112-124; 2, С. 34-35; 4-14]
4		Динамічні структури даних. Однозв'язні списки.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №2 та практичної роботи №4. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №2.	6	[1, С.112-124; 2, С. 34-35; 4-14]
5		Динамічні структури даних. Двозв'язні списки.	Створення проекту додатка Windows Forms. Програмування елементів керування.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №3 та практичної роботи №5. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №3.	6	[1, С.112-124; 2, С. 34-35; 4-14]
6		Динамічні структури даних. Двозв'язні списки.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №3	6	[1, С.112-124; 2, С. 34-35; 4-14]

				та практичної роботи №6. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №3.		
7		Динамічні структури даних. Черга. Циклічна черга.	Робота з діалоговими компонентами та файлами.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №4 та практичної роботи №7. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №4.	6	[1, С.246-295; 2, С. 35; 4-14]
8		Динамічні структури даних. Черга. Циклічна черга.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №4 та практичної роботи №8. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №4.	6	[1, С.246-295; 2, С. 35; 4-14]
9		Динамічні структури даних. Стек.	Розробка програмних додатків із використанням графіки.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №5 та практичної роботи №9. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №5.	6	[1, С.246-295; 2, С. 35; 4-14]
10		Динамічні структури даних. Стек.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №5 та практичної роботи №10. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №5.	6	[1, С.246-295; 2, С. 35; 4-14]
1	2	3	4	5	6	7
11		Створення головного меню додатку, контекстного меню, спливаючої підказки.	Динамічні структури даних. Черга, циклічна черга.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №6 та практичної роботи №11. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №6.	6	[4-14]
12		Створення головного меню додатку, контекстного меню, спливаючої підказки.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №6	6	[4-14]

				та практичної роботи №12. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №6.		
13		Створення багато віконного додатку.	Динамічні структури даних. Стек.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №7 та практичної роботи №13. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №7.	6	[4-14]
14		Створення багато віконного додатку.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №7 та практичної роботи №14. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №7.	6	[4-14]
15		Обробка виключень.	Динамічні структури даних. Двійкові дерева.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №8 та практичної роботи №15. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №8.	6	[4-14]
16		Обробка виключень.		Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до лабораторної роботи №8 та практичної роботи №16. Самостійна робота над розробкою програми до лабораторної роботи №8.	6	[4-14]
17		Розробка бібліотек динамічної компоновки (DLL).	Підсумкове заняття.	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до практичної роботи №17.	6	[1-2; 4-14]
18		Розробка бібліотек динамічної компоновки (DLL).		Підготовка до залікового заняття №18.	6	[1; 4-14]

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції, практичні та лабораторні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене практичне чи лабораторне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набутті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті

зараховуються відповідно до Положення про порядок перерахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

Критерії оцінювання результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється під час лекційних, практичних та лабораторних занять, а також у дні проведення контрольних заходів, встановлених робочим планом дисципліни. Семестровий контроль проводиться у формі іспиту, заліку та захисту курсового проекту. При цьому при виведенні остаточної оцінки враховуються результати поточного контролю.

При викладанні дисципліни використовуються такі види навчальних занять, як лекції, лабораторні роботи, практичні роботи, курсове проектування, індивідуальне консультування і керівництво самостійною роботою студента.

Кожний, обов'язковий для оцінювання, вид роботи з дисципліни оцінюється за *чотирибальною* шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів навчальної роботи, виконаних і зданих *позитивно* з врахуванням коефіцієнта вагомості. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни і важливості окремих її видів робіт. Студент, який набрав позитивний середньозважений бал за поточну роботу і не здав підсумковий контрольний захід (іспит), вважається невстигаючим.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: усне опитування перед допуском до виконання лабораторної роботи – здійснюється на її початку; засвоєння теоретичного матеріалу з тем перевіряється тестовим контролем; якість виконання, набуття теоретичних знань і практичних навичок перевіряється шляхом захисту кожної лабораторної роботи згідно з робочою програмою дисципліни і робочим навчальним планом.

Оцінка, яка виставляється за *лабораторне заняття*, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання лабораторної роботи; знання теоретичного матеріалу з теми; якість оформлення протоколу і графічної частини; вміння студента обґрунтувати прийняті конструктивні рішення; своєчасний захист лабораторної роботи. Для виконання програми дисципліни студент повинен отримати 12 (осінній семестр) і 8 (весняний семестр) оцінок за лабораторні роботи в кожному з семестрів.

Термін захисту лабораторної роботи вважається своєчасним, якщо студент захистив її на наступному після виконання роботи занятті. За несвоєчасний захист лабораторної роботи з неповажної причини студент за позитивну відповідь отримує оцінку «задовільно».

Пропущене лабораторне заняття студент повинен відпрацювати в лабораторіях кафедри у встановлений викладачем термін з реєстрацією у відповідному журналі кафедри, але не пізніше, ніж за два тижні до кінця теоретичних занять у семестрі.

При *оцінюванні знань* студентів викладач керується такими критеріями.

Оцінку „відмінно”, за шкалою ECTS – А (див. шкалу оцінок), отримує студент за глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому він легко орієнтується, понятійного апарату, за уміння зв'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження. Відмінна оцінка передбачає грамотний, логічний виклад відповіді (як в усній, так і в письмовій формі), якісне зовнішнє оформлення. Студент повинен набути практичних навичок із складання різних алгоритмів та розробки програм за цими алгоритмами. Оцінка "відмінно" виставляється студенту, який глибоко засвоїв оператори, функції та процедури мови С та вмів їх раціонально застосувати, знає методики та вмів ними користуватися при складанні алгоритмів та програм. Студент не повинен вагатися при видозміні запитання, повинен робити детальні та узагальнюючі висновки.

Оцінку „добре”, за шкалою ECTS – В, отримує студент за повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування в вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки), нечіткі формулювання закономірностей тощо. Відповідь студента повинна будуватись на основі самостійного мислення.

Оцінку „добре”, за шкалою ECTS – С, отримує студент за правильну відповідь з однією суттєвою помилкою.

Оцінки "задовільно", за шкалою ECTS – D, заслуговує студент, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та практичної діяльності за професією, що справляється з виконанням практичних завдань, передбачених програмою. Як правило, відповідь студента будується на рівні репродуктивного мислення, студент слабо знає структуру курсу, допускає помилки у відповіді, засвоїв і набув практичних навичок у складанні програм, але допустив неточності. Вагається при відповіді на видозмінене запитання, разом з тим студент володіє знаннями, що дозволяють йому під керівництвом викладача усунути неточності у відповіді.

Оцінки "задовільно", за шкалою ECTS – E, заслуговує студент за неповне опанування програмного матеріалу, але ним отримані знання і набуті практичні навички із розробки програм мовою С.

Оцінка „незадовільно”, за шкалою ECTS – FX, виставляється, коли студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань. Як правило, оцінка "незадовільно" виставляється студенту, який не може продовжити навчання без додаткових знань з курсу.

Оцінка „незадовільно”, за шкалою ECTS – F, виставляється студенту за повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу або відмову від відповіді і передбачає повторне навчання студента з дисципліни.

Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною шкалою. Семестрова підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота												Самостійна, індивідуальна робота					Форма семестрового контролю					
I семестр																						
Лабораторні роботи №:				Практичні роботи №								Тестовий контроль:		КР		Іспит						
1,2	3,4	5,6	7,8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Т 1-17		Т 1-8	Т 9 - 17		
ВК: 0,3				ВК: 0								0,1		0,1	0,1	0,4						
II семестр																						
Лабораторні роботи №:				Практичні роботи №													Залік					
1	2	3	4	5	6	7	8	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13,14	15,16	17,18						
ВК: 1				ВК: 0																		
II семестр (курсний проект)																						
Контрольні точки №																						
1 розділ			2 розділ			3 розділ			4 розділ			Програма			Креслення			Захист КП				
ВК: 0,1			ВК: 0,1			ВК: 0,1			ВК: 0,15			ВК: 0,2			ВК: 0,15			0,2				

Примітка: Т – тема дисципліни; ВК – ваговий коефіцієнт;

Оцінювання тестових завдань. Тематичний тест для кожного студента складається з двадцяти п'яти тестових завдань, кожне з яких оцінюється одним балом. Максимальна сума балів, яку може набрати студент, складає 25.

Оцінювання здійснюється за чотирибальною шкалою.

Відповідність набраних балів за тестове завдання оцінці, що виставляється студенту, представлена у нижченаведеній таблиці.

Сума балів за тестове завдання	1–11	12–14	15–22	23-25
Оцінка	2	3	4	5

На тестування відводиться 30 хвилин. Тестування проводиться з використанням модульного середовища для навчання MOODLE. Правильні відповіді студент реєструє в он-лайн режимі в модульному середовищі MOODLE. Через 30 хвилин студенти завершують тестування та надсилають свої відповіді на сервер. Викладач оголошує результати тестування згідно журналу оцінок модульного середовища MOODLE.

Якщо студент отримав негативну оцінку, то він має перездати її в установленому порядку, але обов'язково до терміну наступного контролю. У випадку, коли студент не виконав індивідуальний план з дисципліни у заплановані терміни без поважних причин, то під час відпрацювання заборгованості при позитивній відповіді йому виставляється оцінка „задовільно”.

Підсумкова семестрова оцінка за національною шкалою і шкалою ECTS встановлюється в автоматизованому режимі після внесення усіх оцінок до електронного журналу. Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ECTS наведені у наступній таблиці.

Для переходу від вітчизняної оцінки до оцінки за шкалою ECTS необхідно знайти середньоарифметичну оцінку за вітчизняною шкалою, помножити її на відповідний ваговий коефіцієнт і, додавши всі складові, отримаємо суму балів, які визначають конкретну оцінку ECTS.

Співвідношення вітчизняної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ECTS	Бали	Вітчизняна оцінка	
A	4,75-5,00	5	ВІДМІННО – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навиків
B	4,25-4,74	4	ДОБРЕ – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75-4,24	4	ДОБРЕ – в загальному правильна відповідь з однією суттєвою помилкою
D	3,25-3,74	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00-3,24	3	ЗАДОВІЛЬНО – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00 -2,99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1, 99	2	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Залік виставляється при отриманні студентом з дисципліни від 3,00 до 5,00 балів. При цьому за вітчизняною шкалою ставиться «зараховано», а за шкалою ECTS – оцінка, що відповідає набраній студентом кількості балів.

Питання для підсумкового контролю з дисципліни

1. Інформаційні технології та системи
2. Історія розвитку комп'ютерної техніки
3. Історія розвитку операційних систем, їх основні поширені реалізації
4. Інформація та її подання
5. Двійкова арифметика
6. Загальна структура комп'ютера
7. Комп'ютерні системи та їх складові
8. Поняття про алгоритми та їх властивості
9. Метод покрокової деталізації
10. Запис алгоритму у вигляді блок-схем
11. Форми подання алгоритмів
12. Типи основних структур алгоритмів
13. Алфавіт та словник мови C
14. Базові типи даних
15. Константи
16. Ідентифікатори
17. Ключові слова
18. Коментарі
19. Стандарти мови C
20. Структура програми мови C
21. Директива #include
22. Основні засоби введення-виведення
23. Загальні відомості про оператори
24. Вирази
25. Оператор розгалуження
26. Логічні операції
27. Складені оператори присвоювання
28. Операція вибору за умовою
29. Використання коми
30. Оператори циклу
31. Цикл з післяумовою, приклад програми
32. Цикл FOR
33. Цикл з передумовою, приклад програми

34. Оголошення і визначення функцій
35. Рекурсивний виклик
36. Масиви елементів
37. Багатомірні масиви
38. Метод попарної перестановки елементів
39. Метод найменших елементів
40. Метод бінарного пошуку
41. Поняття вказівників
42. Створення вказівників
43. Оголошення вказівників
44. Вказівники і типи змінних
45. Вказівники і масиви
46. Передача масивів в функції
47. Поняття про рядки
48. Способи виділення пам'яті
49. Функції введення і виведення символів та рядків
50. Операції інкременту та декременту
51. Оператор continue
52. Оператор break
53. Повернення значень функції за допомогою оператора return
54. Прототипи
55. Додаткові операції присвоювання
56. Файли об'єктового коду, виконувані файли і бібліотеки
57. Оператор розгалуження IF
58. Складені літерали.
59. Взаємодія з файлами.
60. Стандартні файли.
61. Функція fopen().
62. Програма зтискування файлів.
63. Введення – виведення файлів.
64. Довільний доступ до файлів
65. Найпростіші структури даних
66. Складні структури.
67. Масиви структур.
68. Ініціалізація структур.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний процес з дисципліни «Програмування» повністю і в достатній кількості забезпечений необхідною навчально-методичною літературою. Зокрема, викладачами кафедри підготовлені і видані:

1. **Програмування.** Методичні вказівки і завдання для виконання лабораторних робіт / О.С. Савенко, Ю.П. Кльоц, С.В. Мостовий, С.М. Лисенко. – Хмельницький: ХНУ, 2015. – 134 с.
2. **Програмування.** Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт для студентів спеціальності «Комп'ютерна інженерія» / О.С. Савенко, А.О. Нічепорук, К.Ю. Бобровнікова – Хмельницький: ХНУ, 2016. – 136 с.
3. **Програмування.** Методичні вказівки до курсового проектування з навчальної дисципліни «Програмування» для студентів спеціальності «Комп'ютерна інженерія» та «Інформаційні системи та технології» / Савенко О.С., Бобровнікова К.Ю., Нічепорук А.О., Медзятий Д.М., 2019. – 62 с.
4. С.М. Лисенко **Програмування робототехнічних систем на основі Lego Mindstorms** / Лисенко С.М., Нічепорук А.О., Бобровнікова К.Ю. // Хмельницький, ХНУ, 2020. – 242 с. ISBN 978-966-330-367-3.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Шпак, З.Я. Програмування мовою C: навч. посіб. / З.Я. Шпак, Нац. ун-т "Львівська політехніка". – 2-е вид, доп. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. – 431 с. ISBN 978-617-607-104-4.
2. Татарчук Д. Д., Діденко Ю. В. Програмування мовами C та C++: навч. посіб. / Д.Д. Татарчук, Ю.В. Діденко. – К. - 2012. – 112 с.
3. Матвієнко М.П. Теорія алгоритмів [Текст] : навч. посібник / М. П. Матвієнко. - Київ: Ліра-К, 2014. - 340 с.: ISBN 978-966-2609-34-9.
4. Seacord R. Effective C: An Introduction to Professional C Programming. - San Francisco, California, No Starch Press, 2020. - 272 p.
5. Harwani B.M. C programming cookbook: over 40 recipes exploring data structures, pointers, interprocess communication, and database in C. - Birmingham, UK, Packt Publishing, 2019. – 344 p.
6. Joyce P. Numerical C: applied computational programming with case studies. - Berkeley, CA, Apress, 2019. – 312 p.
7. Gustedt J. Modern C. - Shelter Island, Manning, 2020. – 408 p.
8. Stephen Prata. C Primer Plus (Developer's Library) 6th Edition. - Addison-Wesley Professional, 2013. - 1072 p.
9. McGrath M. C Programming in easy steps: Updated for the GNU Compiler version 6.3.0 and Windows 10 5th Edition. - In Easy Steps Limited, 2018. – 192 p.
10. King K.N. C programming: a modern approach. - W. W. Norton & Company, 2020. – 832 p.
11. Harwani B.M. Practical C Programming: Solutions for modern C developers to create efficient and well-structured programs. – Birmingham, Packt Publishing, 2020. – 616 p.
12. Hubert H.W. Intermediate C programming for the PIC microcontroller: simplifying embedded programming. - Berkeley, CA, Apress L. P., 2020. – 318 p.
13. Winkle L.Van. Hands-On Network Programming with C: Learn socket programming in C and write secure and optimized network code. – Birmingham, Packt Publishing, 2019. – 478 p.
14. Paul Deitel, Harvey Deitel. C for Programmers with an Introduction to C11. – Deitel, 2013. - 480 p.
15. Гірінова, Л.В. Інформаційні системи та технології. Частина 1. Технічне та програмне забезпечення інформаційних технологій та систем:: навч. посібник / Л.В. Гірінова, І.Г. Сибірякова. – Харків: Monograf, 2016. – 121 с.

Додаткова література

1. Kane W, C programming for business. Book one, Introduction to problem solving in C language. - Choice Publishing, 2017. – 284 p.
2. Стандарт C11 <http://www.open-std.org/jtc1/sc22/wg14/www/docs/n1570.pdf>

Інформаційні ресурси

Електронний університет:

1. Модульне середовище для навчання (розміщені усі необхідні матеріали з дисципліни, в тому числі тестові завдання для поточного контролю знань та типові варіанти письмових контрольних робіт).
2. Електронна бібліотека університету.

Розробник:

д.т.н., проф. Олег САВЕНКО

Погоджено:

Зав. каф. КІС:

к.т.н., доц. Ірина ЗАСОРНОВА

Гарант ОПП «КІП»:

д.т.н., проф. Сергій ЛИСЕНКО